

Motion till riksdagen

1989/90:N424

av Rune Evensson m.fl. (s)

Säkerhetsbestämmelserna kring kraftledningar
m.m.

Bestämmelser som anger minsta avstånd till kraftledningar finns vid uppförande av byggnader och anläggningar när det gäller faror av teknisk eller brandfarlig karaktär. Bestämmelserna återfinns bl.a. i statens energiverks starkströmsföreskrifter. Dock finns inga bestämmelser om minsta avstånd till kraftledningar med anledning av eventuella hälsorisker betingade av kraftledningars elektriska och magnetiska fält.

Debatten om hälsorisker i samband med strålning från elektriska och magnetiska fält har på senare år intensifierats. Hypoteser finns att kraftfälten, eller en kombination av dessa tillsammans med andra komponenter, skulle kunna alstra vissa cancertyper, framför allt leukemi och cancer hos barn. Dessa hypoteser har också vunnit stöd i den forskning som pågår. I USA, där denna forskning pågått några år, har påvisats att råttor som utsatts för långtidstest med vistelse i dessa kraftfält, har visat en ökad bröstcancerfrekvens. Där pågår också kartläggning av magnetiska fält. Olika cancertyper tar förmodligen olika lång tid att utveckla, därför kan det dröja många år innan vi når full vetskap i frågan.

Forskning pågår i många länder. Så även i Sverige. Denna forskning bör intensifieras. Många frågor radas upp inom detta område. Forskarna tror sig om några år kunna svara på några av de viktigaste frågorna.

Statens energiverk följer, på uppdrag av regeringen, forskningen på detta område och skall även överväga behov av åtgärder. Verket skall årligen redovisa sin bedömning och vad som kommit fram på området. I juni 1988 publicerade verket en tvetydig rapport, där man å ena sidan konstaterade att forskningsinsatserna visat indikation på att de magnetiska fälten kan ha betydelse för uppkomsten av cancer och å andra sidan konstaterade att det utifrån befintliga kunskaper inte föreligger några hälsorisker. En mycket märklig ståndpunkt. Riksdagen bör befria statens energiverk från denna kluvenhet och beslutsvånda och uttala sig för betryggande säkerhetsavstånd. Det kan göras med stöd av de kunskaper vi redan besitter.

Oron är stor ute bland allmänheten. Främst bland dem som bor eller som i sitt arbete uppehåller sig i närheten av eller under kraftledningar. Även föräldrar, som har sina barn i barnomsorg eller skola som ligger i närheten av kraftledningar, är oroliga.

Även om detta kan innebära att vi kommer att stå inför ett gigantiskt samhällsproblem, får vi inte, med tanke på kommande kostnader, tveka att fatta

beslut. Vi måste vara beredda att besluta om sådana restriktioner som erfordras i takt med uppnådda kunskaper. Bara indikation på förhöjd cancerfrekvens borde vara tillräcklig för införande av större säkerhetsavstånd till kraftledningar, tills mera exakta kunskaper ernås. Detta avstånd bör gälla intill dess vidare kunskaper ger anledning till justering. Detta skulle då gälla kommande bebyggelse och ledningsdragnin. Det är osannolikt att någon framtida bebyggelse placeras enligt dagens regler dvs. 10 m från en kraftledning. Därför är dagens regler inaktuella och riksdagen bör besluta i enlighet med motionen. Det skulle visa att riksdagen tar frågan på största allvar. Det skulle också ge planerande myndigheter klara besked inför kommande planering. Stor oklarhet råder i dag om avstånd mellan bostad-barnstuga-arbetsplats och kraftledning. 10 m krävs enligt föreskrifterna. Inga ansvariga politiker eller planerare vill idag ta på sitt samvete att bygga så nära exempelvis en 400-kilovoltsledning. Villrådigheten är total. Övergripande myndigheter och länsstyrelser ger olika besked. Statens energiverk manar, trots bristen på lagregler, kommunala politiker och planerare till försiktighet vid byggande i närheten av kraftledningar. Detta gäller i första hand bostäder och byggnader där barn vistas. Detta med hänsyn till faran från magnetiska och elektriska fält. Dessa rekommendationer är ej bindande och behandlas olika i kommunerna. Säkerhetsavståndet mellan byggnader och kraftledningar varierar i dag därför mellan 10 och 200 m.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av forskning om hälsorisker på grund av kraftledningars elektriska och magnetiska fält,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om säkerhetsavstånd kring kraftledningar.

Stockholm den 24 januari 1990

Rune Evensson (s)

Ingvar Johnsson (s)

Britt Bohlin (s)

Rune Johansson (s)